

به نام خداوند جان و خرد

اصول و فنون مصاحبه

مؤلف

سید محمد رضا فهمیزی

تهران

انتشارات ساکو

۱۳۹۴

www.nashresaco.ir

نام کتاب : اصول و فنون مصاحبه
مؤلف : سیدمحمد رضا فهمیزی
ناشر : ساکو
واژه نگار : انتشارات ساکو
طرح جلد : انتشارات ساکو
لیتوگرافی : طاووس رایانه
چاپخانه : اصلانی
سال نشر : ۱۳۹۴
نویت : اول
شمارگان : ۲۰۰
قیمت : ۱۵۰۰۰ تومان

شاہک ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۶۲-۰۶-۶

«مسئولیت مطالب کتاب به عهده مولف و حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به انتشارات ساکو است.»
 اخطار! هرگونه کپی و تکثیر از نظر شرعی و قانونی مجاز نمی‌باشد و پیگرد قانونی دارد.

فہرست مطالب

صفحه	عنوان
۶	پیشگفتار
فصل ۱: مصاحبه، تعاریف، ویژگی‌ها و اهداف	
۸	مصاحبه
۸	معنای واژگانی مصاحبه
۸	تعریف‌های مصاحبه
۹	مکالمه و مصاحبه
۱۰	ویژگی‌های مصاحبه
۱۰	هدف‌های مصاحبه
۱۱	اهمیت مصاحبه
۱۲	ارکان مصاحبه
۱۲	ویژگی‌های مصاحبه‌کننده
۱۲	ویژگی‌های عمومی و شخصیتی یک روزنامه‌نویس
۱۳	ویژگی‌های اخلاقی
۱۳	ویژگی‌های حرفه‌ای و تخصصی
۱۴	ویژگی‌های احتمالی مصاحبه‌شوندگان
۱۵	خودآزمایی فصل اول
فصل ۲: پیش از مصاحبه	
۱۸	مقدمات کار
۱۸	برنامه‌ریزی
۱۸	گزینش موضوع
۱۹	گزینش مصاحبه‌شونده
۲۰	گرفتن وقت مصاحبه
۲۱	آمادگی‌های پیش از مصاحبه
۲۱	حضور در محل مصاحبه
۲۲	انتظار برای آغاز مصاحبه
۲۳	نکات مهم درباره استفاده از وسایل ضبط مصاحبه
۲۳	زمان مصاحبه
۲۵	مکان مصاحبه
۲۵	عوامل مؤثر در طراحی مناسب پرسش‌ها پیش از انجام مصاحبه
۲۶	مصاحبه
۲۸	طلعه پیش از مصاحبه
فصل ۳: انجام مصاحبه	
۲۶	ضرورت برقراری ارتباط با مصاحبه‌شونده
۲۶	شناخت پیشین
۲۶	برخورد نخست
۳۸	جلب اعتماد مصاحبه‌شونده
۳۹	اظهار دلسوزی و همدردی
۴۰	ارتباط کلامی و غیر کلامی و تأثیر آن در مصاحبه
۴۰	ارتباط غیر کلامی در رفتار مصاحبه‌شونده
۴۰	ارتباط غیر کلامی در رفتار مصاحبه‌کننده
۴۱	رباط کلامی
۴۳	مدیریت مصاحبه و کنترل آن
۴۴	دلایل تمایل نداشتن برخی افراد به انجام مصاحبه
۵۱	نکات روان‌شناسی مؤثر در انجام مصاحبه
۵۴	راه‌های افزایش خدایت مصاحبه
۵۵	خودآزمایی فصل سوم
فصل ۴: پارازیت در مصاحبه	
۵۸	پارازیت در ارتباط
۵۸	گونه‌های پارازیت
۶۷	خودآزمایی فصل چهارم
فصل ۵: انواع مصاحبه	
۷۰	انواع مصاحبه
۷۰	انواع مصاحبه‌های حضوری
۷۰	مصاحبه حضوری یا مستقیم
۷۱	مصاحبه اختصاصی
۷۱	مصاحبه فردی
۷۴	مصاحبه گروهی
۷۶	مصاحبه خبری

فصل ۶: پرسش

۱۰۶	پرسش در مصاحبه
۱۰۶	ویژگی‌های پرسش خوب و نکات مهمی در این زمینه
۱۱۶	انواع پرسش
۱۲۸	خودآزمایی فصل ششم

فصل ۷: پس از مصاحبه

۱۳۰	پس از مصاحبه
۱۳۰	راههای مقابله با درخواست مطالعه مصاحبه پس از
۱۳۰	جواب توسط مصاحبه‌شونده
۱۳۲	مزایای پیاده کردن سریع نوار مصاحبه
۱۳۲	بازخوانی مصاحبه
۱۳۲	ویرایش و اصلاح متن
۱۳۳	نیمه
۱۳۵	مقدمه مصاحبه
۱۴۰	شیوه‌های تنظیم مصاحبه
۱۴۱	تنظیم مصاحبه‌های فوری
۱۴۱	تنظیم مصاحبه‌های خبری
۱۴۳	سبک پرسش و پاسخ مستقیم
۱۴۴	شیوه‌گزاشتی
۱۴۶	شیوه تلفیقی
۱۴۹	خودآزمایی فصل هفتم
۱۵۱	منابع و مآخذ
۱۹۶	منابع و مآخذ

۷۸	مصاحبه با شاهد عینی
۷۹	مصاحبه تفسیری
۸۱	مصاحبه هدایت شده یا بسته
۸۲	مصاحبه آزاد یا باز
۸۳	مصاحبه تلفیقی (تلفیق مصاحبه بسته و آزاد)
۸۳	مکاتو
۸۳	مصاحبه سطحی
۸۴	مصاحبه عمقی
۸۵	مصاحبه تک موضوعی
۸۶	مصاحبه چند موضوعی
۸۶	مصاحبه علمی، فرهنگی، مطبوعاتی
۸۹	مصاحبه مستند تاریخی
۸۹	مصاحبه جدلی یا چالشی
۹۴	مصاحبه تلویزیونی
۹۵	مصاحبه به درخواست مصاحبه‌شونده
۹۵	مصاحبه‌های غیرحضوری
۹۵	مصاحبه تلفنی
۹۸	مصاحبه نوشتاری
۱۰۰	مصاحبه رادیویی
۱۰۰	مصاحبه اینترنتی
۱۰۱	مصاحبه ژورنالیستی غیر خبری
۱۰۱	مصاحبه‌های غیر ژورنالیستی
۱۰۴	خودآزمایی فصل پنجم

پیشگفتار

مصاحبه، خبر و گزارش از اصلی‌ترین و مهمترین، تکنیک‌های روزنامه‌نگاری هستند اما مصاحبه در عین دشواری از جذاب‌ترین و شیرین‌ترین تکنیک‌های روزنامه‌نگاری است چون به نوعی مانند بازی شطرنج است. شما به عنوان یک بازیگر علاوه بر اینکه باید طرحی از پیش مطالعه و برنامه‌ریزی شده برای بازی (مصاحبه) داشته باشید، در حین انجام گفتگو هم باید با دقت بالا و حواس جمع سعی کنید صحبت‌های مدی طرف مقابل‌تان را بیش‌بینی کنید تا بر مبنای آن، حرکات (پرسش‌ها و پیام‌های غیر کلامی) خود را تغییر دهید. در عین حال از جنبه‌ای دیگر این کار می‌تواند مانند هنرپیشگی هم باشد. شما باید همچون یک بازیگر کار آزموده و ماهر حتی در بدترین شرایط روحی هم بتوانید با اعتماد به نفس روی مصاحبه‌شونده بنشینید و به تناسب سخنان او واکنش نشان داده و پیام‌های غیر کلامی مناسب در راستای هدف‌تان از انجام مصاحبه به او بفرستید.

از این رو مصاحبه یکی از برترین تکنیک‌ها در روزنامه‌نگاری و از روش‌های مهم و تأثیرگذار دستیابی به اطلاعات و جذب مخاطب است. به این امر با رعایت همه اصول، ریزه‌کاری‌ها و ویژگی‌های آن صورت گیرد، رابطه مخاطب و رسانه را بسیار تقویت می‌کند.

از طریق مصاحبه می‌توان اطلاعات منحصر به فرد، تخصصی، غالب و مستندی را که به راحتی به دست نمی‌آید، جمع‌آوری کرد. به علاوه زمانی که مصاحبه می‌کنید مهارت‌های ارزشمندی را نیز به مجموعه توانمندی‌ها و اطلاعات خود می‌افزایید که می‌تواند بعدها در زمینه‌ای گوناگون به شما کمک کند. به همین دلیل موفق‌ترین رسانه‌ها، (به ویژه در حوزه نوشتاری)، آنهایی هستند که به این فن و هنر اهمیت بیشتری می‌دهند.

سید محمد رضا فهمیزی

زمستان ۹۴